

РЕАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПРАКТИК У ПРОЦЕСІ ПОЗААУДИТОРНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ПОЛІГРАФІЇ

У статті висвітлено значення позааудиторної (позаурочної) навчальної роботи як важливого компонента освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, розглянуто гурткову роботу як основну традиційну форму реалізації змісту позааудиторної освіти, проаналізовано досвід реалізації сучасних освітніх практик на заняттях гуртка з поліграфії.

З'ясовано, що належним чином організована позаурочна навчальна діяльність у процесі професійної підготовки не лише сприяє підвищенню якості знань здобувачів освіти, а й закладає практичні основи майбутньої професії. У процесі позаурочної роботи учні більш активно включаються в роботу, пропонують нові творчі підходи до вирішення проблем виробничого характеру, ставлять цікаві та водночас складні запитання, що не є характерним для звичайного процесу навчання. На відміну від урочної, позаурочна навчальна діяльність учнів має низку характерних особливостей та реалізується через різні форми.

Визначено, що гурток професійного спрямування є однією з провідних форм позаурочної навчальної діяльності в закладі професійної (професійно-технічної) освіти. Гурткова робота ґрунтується, насамперед, на добровільності, спільності інтересів учнів, спрямованості на певний вид навчальної та практичної діяльності.

Представлено досвід роботи гуртка "PLATFORMA" на базі Білоцерківського коледжу сервісу та дизайну, де розвивають свої творчі та професійні здібності учні професій "Оператор комп'ютерної верстки" та "Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення". Проаналізовано ефективність застосування сучасних освітніх практик, зокрема проєктної технології навчання, технології моделювання професійної діяльності, інформаційно-цифрових технологій, на заняттях професійно орієнтованого гуртка.

Доведено, що застосування сучасних освітніх практик у позаурочній навчальній діяльності є показником високої кваліфікації педагога та прогресивного уміння організовувати освітній процес на засадах компетентнісного підходу.

Ключові слова: позаурочна навчальна діяльність, сучасні освітні практики, гурткова робота, проєктна технологія навчання.

Важливе значення у фаховому розвитку здобувачів професійної освіти належить чітко організованій навчальній діяльності. Ефективна організація освітнього процесу та створення сприятливого мікроклімату на засадах інтеграції сьогодні є можливими за умови підсилення навчальної діяльності позааудиторною (позаурочною). Позаурочна робота є тією ланкою, що дає змогу розширити рамки освітнього процесу, враховуючи суспільні та науково-технічні зміни, та продуктивно організувати вільний час учнів.

Правильно організована позаурочна навчальна діяльність не лише сприяє підвищенню якості знань учнівської молоді, а й закладає практичні основи майбутньої професії. У процесі позаурочної роботи учні більш активно включаються в роботу, пропонують нові, творчі підходи до вирішення виробничих проблем різного характеру, задають цікаві та водночас складні запитання, що не є характерним для звичайного процесу навчання [6]. Тому проблема організації позаурочної діяльності в сучасному закладі професійної освіти потребує обґрунтування нових підходів та способів її реалізації.

Питання організації позаурочної навчальної діяльності не є новим у сучасній педагогічній практиці. У різні часи воно було предметом наукових досліджень цілої низки українських та зарубіжних вчених. Питання про зміст і напрями позаурочної роботи стали предметом досліджень І. Беха, О. Биковської, В. Вербицького, А. Капської, Б. Кобзаря, Г. Пустовіта, П. Щербаня та інших. Окремі аспекти організації позаурочної навчальної діяльності в закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі –ЗП(ПТ)О) у своїх дослідженнях висвітлювали С. Батишев, Р. Гуревич, Л. Коношевський, М. Мельник, І. Петрова, С. Шевчук та інші. Проте нині, у зв'язку з активним впровадженням компетентнісного підходу в освіті, додаткового розгляду потребують нові підходи до організації позаурочної роботи в системі професійної підготовки фахівців та впровадження сучасних освітніх практик у цей процес.

Мета статті – розкрити основні підходи до реалізації сучасних освітніх практик у позаурочній навчальній діяльності майбутніх фахівців із поліграфії.

Позаурочна навчальна робота – це цілеспрямована робота, яка проводиться в позанавчальний час і має на меті розширити і поглибити знання, уміння й навички учнів, розвинути їх індивідуальні здібності, нахили, науковий світогляд та задовольнити професійні інтереси. Позаурочна навчальна робота будується з урахуванням вимог навчальної програми ЗП(ПТ)О, інтересів і бажань учнів, рівня їх розвитку і спирається на самодіяльність, активність і добровільність вихованців. Правильно організована позаурочна навчальна робота сприяє розвитку всебічної практичної діяльності і творчої активності учнів, є важливим фактором формування їх особистості [2, с. 174].

На відміну від виховної, позаурочна навчальна діяльність є продовженням навчального процесу в позаурочний час і не є обов'язковою для всіх учнів, охоплюючи тих, хто виявляє зацікавленість предметом чи дисципліною. Зміст позаурочної роботи не обмежується рамками навчальної програми, а виходить за її

межі, визначається інтересами учнів. Визначальна роль в її плануванні, організації та проведенні належить викладачу професійно-теоретичної підготовки та майстру виробничого навчання.

Навчальна функція позаурочної роботи не має такого пріоритету, як у межах уроку. У позаурочній роботі вона є допоміжною для більш ефективної реалізації виховної й розвиваючої функцій і полягає у формуванні не системи наукових знань, навчальних умінь і навичок, а певних навичок поведінки, колективного життя, професійного спілкування, розвитку фахових здібностей здобувачів освіти.

Правильне сполучення позаурочної та урочної навчальної роботи забезпечує більшу гнучкість усієї системи освітньої діяльності. Позаурочна робота може служити ефективним засобом індивідуалізації та диференціації навчання при збереженні єдиного й обов'язкового навчального плану. Провідне значення в позаурочній роботі має розвиваюча функція, що полягає у виявленні й розвитку індивідуальних здатностей, схильностей й інтересів учнів через включення їх у відповідну практичну діяльність.

Ефективно організована урочна робота сприяє розгортанню різноспрямованої позаурочної навчальної діяльності. Учні, в яких виник інтерес до певного предмета чи дисципліни, охоче записуються та беруть участь у відповідних гуртках і факультативах, виявляють бажання брати участь у проведенні дослідницької, конструкторської та іншої творчої роботи. З іншого боку, позаурочна робота сприяє кращому засвоєнню учнями знань і під час уроків.

Урочна і позаурочна робота у ЗП(ПТ)О мають одну й ту саму мету, проте позаурочна навчальна робота з учнями має низку особливостей:

- добровільний характер участі;
- розвиток професійних здібностей, нахилів та інтересів здобувачів освіти;
- така діяльність значно менше обмежена часовими рамками, аніж урочна;
- зазвичай не обмежена рамками обов'язкової для всіх закладів освіти навчальної програми, а залежить від бажань і запитів здобувачів освіти;
- зазвичай не оцінюється за допомогою бальної системи. Основне стимулювання – участь у конкурсах, змаганнях, виступах;
- під час позаурочної навчальної діяльності створюються сприятливі умови для професійного спілкування і співпраці з однолітками.

Для організації позаурочної навчальної роботи в кожному закладі професійної освіти розробляються відповідні програми та інструкції, але вони, як правило, мають рекомендаційний характер. На основі таких програм керівники складають плани роботи на семестр або навчальний рік.

Низка науковців та педагогів-практиків основними формами позаурочної роботи в освітньому процесі ЗП(ПТ)О визначають такі:

- гуртки, факультативи професійної спрямованості;
- конкурси професійної майстерності, предметні тижні, професійні свята;
- майстер-класи;
- освітні квести професійної спрямованості;
- позаурочні проєкти професійного спрямування;
- екскурсії на підприємства;
- семінари на виробничу тематику, виставки учнівської творчості тощо [1; 4; 7].

Ефективна професійна підготовка у ЗП(ПТ)О нині залежить від багатьох компонентів, у тому числі від правильно організованої позаурочної роботи здобувачів освіти. Майстер виробничого навчання та викладач професійно-теоретичної підготовки мають усвідомлювати, що саме вони відповідають за те, як реалізується творчий потенціал, яким володіє кожен учень, і як буде сформована психологічна і теоретична готовність до майбутньої професійної діяльності. У цьому контексті на допомогу приходять належним чином організована гурткова робота у ЗП(ПТ)О.

Гурток (секція, клуб, творче об'єднання) – основна традиційна форма реалізації змісту позаурочної роботи учнів як у процесі вивчення окремого навчального предмета чи їх сукупності, так і різноманітних інтегрованих курсів у межах навчальних програм, затверджених МОН України, чи адаптованих навчальних програм.

За своєю сутністю гурток – це специфічна спільність учнівської молоді, яка ґрунтується насамперед на добровільності, спільності інтересів, спрямованості на певний вид навчальної та практичної діяльності; середовище, де забезпечуються умови інтелектуального, духовного і фізичного розвитку учнів, реалізація їхнього творчого потенціалу та створюються комфортні умови соціальної адаптації до умов реального життя та майбутньої професії [2].

Завдання гурткової як форми позаурочної роботи полягає в залученні учнів до дослідницької діяльності, стимулювання їх ініціативи і самостійності, розвитку індивідуальних інтересів, нахилів та здібностей. Варто зазначити широкі можливості педагогічних працівників ЗП(ПТ)О в контексті формування в учнів інтересу до винахідницької, раціоналізаторської і творчої діяльності. Саме позаурочна гурткова робота з учнями здатна успішно розвивати ті якості, без яких творча особистість може не відбутися.

Метою роботи гуртків професійної спрямованості у ЗП(ПТ)О є [5]:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності учнів;

- формування в учнів потреби до неперервного самостійного поповнення знань;
- закріплення, збагачення і поглиблення знань, набутих у процесі навчання, застосування їх на практиці;
- розширення загального світогляду учнів, формування наукового світогляду;
- формування інтересів учнів до різних галузей науки і техніки;
- виявлення і розвиток індивідуальних творчих здібностей і нахилів;
- забезпечення всебічного виховання учнів.

Гурткова робота надзвичайно важлива як форма позаурочної роботи, адже підлітки займаються у вільний час цікавою і корисною для них справою. Керівники гуртків використовують різні методи розвитку технічної творчості, серед яких чільне місце займає дослідницький – спостереження, аналіз, синтез, індукція та дедукція, абстрагування, конкретизація, узагальнення отриманих знань та навичок. Застосовується також евристичний метод (раптовий пошук) та метод алгоритму розв’язання винахідницьких задач. Під час проведення занять гуртка використовується також репродуктивний метод (здебільшого для формування орієнтовної основи дій), коли учні складають певний пристрій за зразком або кресленням, пояснювально-ілюстративний, що містить бесіду, екскурсію, лекцію, роботу з технічною літературою тощо.

Сьогодні важливим аспектом навчально-методичного супроводу діяльності професійного гуртка є застосування на його заняттях сучасних освітніх практик – результатів практичної реалізації тієї чи іншої освітньої технології або її елементів [7]. У рамках позаурочної навчальної роботи здебільшого реалізуються ті ж освітні практики, що і в урочній діяльності учнів ЗП(ПТ)О – інтерактивні технології, технологія проблемного навчання, технології моделювання професійної діяльності, проєктна та квест-технологія тощо. Застосування сучасних освітніх практик у процесі гурткової роботи націлене, в першу чергу, на розвиток технічно-творчих здібностей учнів, вміння працювати з проблемними ситуаціями виробничого характеру, прогнозувати власну освітню траєкторію. Звернемось до практичного досвіду.

Так, у Білоцерківському коледжі сервісу та дизайну, який готує як кваліфікованих робітників, так і молодших бакалаврів, викладачем професійно-теоретичної підготовки М. Ю. Володько започатковано роботу гуртка “PLATFORMA”, де розвивають свої творчі та професійні здібності учні професій “Оператор комп’ютерної верстки” та “Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення”.

Метою цього гуртка є закріплення, збагачення і поглиблення знань, відпрацювання практичних навичок, набутих у процесі вивчення таких предметів професійно-теоретичної підготовки, як обробка текстової та графічної інформації, комп’ютерна обробка інформації, основи поліграфічного виробництва, вебдизайн тощо.

Учасники гуртка здійснюють виготовлення макетів поліграфічної продукції у програмах векторної та растрової графіки для офсетного та цифрового способів друку, термодруку, висікання, плотерної різки тощо, готують макети до подальшого друку на поліграфічних підприємствах Білої Церкви, Києва та Львова, займаються моделюванням для 3D-друку на 3D-обладнанні.

Для реалізації роботи гуртка керівником застосовуються сучасні освітні практики, насамперед інформаційно-цифрові. Ці технології призначені для створення якісно нових можливостей передачі та сприйняття навчальної інформації, оцінювання якості навчання і розвитку особистості учня шляхом використання комп’ютерної техніки, мережесистем та програмного забезпечення відповідно до визначених цілей навчання. Інформаційні технології характеризуються технічним середовищем (вид техніки, що використовується), програмним середовищем; методичним середовищем (інструкції, вказівки, рекомендації тощо); предметним середовищем (зміст предметної області).

Для підготовки учасників гуртка до занять на підприємствах ТОВ “Неон – НТ” та державного видавничо-поліграфічного підприємства “Преса України” М. Ю. Володько використовує ділові, рольові ігри та тренінги, які допомагають змоделювати реальні механізми і процеси професійної діяльності. У грі за допомогою знакових засобів (мова, мовлення, документація, таблиці, графі тощо) відтворюється професійна обстановка, подібна за сутнісними характеристиками до реальної. Тренінг (операційна гра) як інтерактивний метод навчання, являє собою сукупність практичних вправ із моделювання реальних або вигаданих можливих виробничих ситуацій на поліграфічних підприємствах. У процесі проведення тренінгів педагог використовує елементи інших інтерактивних методів: ділові та рольові ігри, аналіз конкретних ситуацій, мозкові атаки, опитування експертів, дискусії тощо.

Використання проєктної технології є незамінним у роботі керівника гуртка. Нині проєктна технологія як одна з інноваційних технологій освітнього процесу дедалі активніше використовується в системі професійної підготовки. Її сутність полягає у стимулюванні інтересу учнів до певних проблем, володінні певною сумою знань, умінь, навичок у процесі її вирішення та формування життєвих навичок особистості учня. Головним елементом проєктної технології є процес проєктування учнівського пошуку – від моделювання тренувальних умінь до постановки навчальної проблеми та її дослідження, конструювання й визначення оптимальних шляхів її розв’язання у вигляді проєкту.

Проєкт – сукупність певних дій, документів, текстів, призначених для створення реального об’єкта, предмета або теоретичного продукту [3].

За допомогою впровадження проєктної технології в роботу гуртка М. Ю. Володько навчає учнів:

- виявляти та визначати проблеми;
- проводити їх аналіз;
- знаходити шляхи їх розв'язання;
- розвивати вміння працювати з інформацією;
- знаходити необхідне джерело, наприклад, дані в довідковій літературі або в засобах масової інформації;
- застосовувати отриману інформацію з метою розв'язання поставлених завдань.

Метою проєктної діяльності учнів є створення умов, за яких вони самостійно й охоче отримують знання з різних джерел, навчаються користуватися ними для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань, удосконалюють комунікативні вміння, працюючи в різних групах, розвивають дослідницькі вміння та аналітичне мислення.

Виконання проєкту передбачає зв'язок із реальним життям, незвичайність форми і самостійність виготовлення, створення матеріалів, що, по суті, є різними формами документування: анотація, рецензія, анкета, таблиця, опис, фото, аудіо- або відеозвіт, колаж, комікс, сценарій, щоденник, журнал, довідник, резюме, каталог, брошура, альбом, словник, стаття, стінгазета, виставка тощо. Матеріал може подаватися в різних формах: дискусія, огляд, виставка, демонстрування, обговорення, презентація, рольова гра, диспут, повідомлення, доповідь, конференція, репортаж, драматизація.

Під час використання проєктної технології всі учасники процесу розв'язують цілу низку різнорівневих дидактичних, виховних і розвивальних завдань. Це сприяє розвитку пізнавальних навичок учнів, формуванню вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі тощо.

Для ознайомлення та впровадження у практику роботи гуртка нових виробничих технологій М. Ю. Володько використовує інформаційні та практико орієнтовні проєкти.

Інформаційний проєкт має за мету не лише збір інформації з проблеми дослідження, вивчення джерел і накопичення матеріалів, а й безпосереднє навчання та набуття учнями досвіду активної діяльності. У процесі виконання проєкту відбувається аналіз правової бази вибраної проблеми та систематизація інформації про проблему, отриману учнями з різних джерел (Інтернету, газет, журналів, архівів тощо) на основі особистого дослідження, проведення соціологічного опитування, спілкування зі спеціалістами. Такий проєкт має чітко сплановану структуру: актуальність проблеми; збір та аналіз інформації про проблему; план дій команди проєкту; реалізація проєктної діяльності.

Особливістю практико орієнтованого проєкту є заздалегідь визначений продукт практичної діяльності, який визначає соціальні та професійні інтереси учасників проєкту. Як і інформаційний, практико орієнтований проєкт виконується за добре продуманою структурою.

Під час роботи над проєктами гуртківці відвідують фахові виставки (Міжнародна виставка реклами, поліграфічних виробів та друку "RemaDays", Міжнародна виставка реклами, маркетингу та сучасного друку "REX/T-REX", Міжнародна виставка електроніки та комп'ютерної техніки "CEE").

У процесі таких заходів учні мають змогу ознайомитися із сучасними виробничими технологіями та обладнанням у галузі поліграфії, устаткуванням, програмним забезпеченням та його налаштуванням для отримання якісного відбитку, дослідити принципи роботи сучасних цифрових продуктів: смартфонів, планшетів, розумних годинників, 3D-принтерів та 3D-ручок, роботів, дронів, а також поспілкуватись із представниками компаній, задати їм актуальні питання та поділитись враженнями щодо застосування таких технологій в їхніх закладах освіти.

Досить часто в роботі гуртка керівник використовує таку форму позаурочної навчальної діяльності, як екскурсія. У 2020 році учні відвідали Перший український музей комп'ютерної техніки та програмного забезпечення "Software and Computer museum", сучасну IT-компанію "Mac Paw".

Результатом інформаційних та практико орієнтованих проєктів є доповідь про перспективи, новітні технології та обладнання поліграфічної галузі, практичне впровадження отриманої інформації для виготовлення сучасної поліграфічної рекламної та профорієнтаційної продукції: флаєрів, буклетів, стендів, журналів.

Результатом творчої проєктної діяльності, яка має на меті організацію роботи учнів, спрямовану на розв'язання творчих завдань із заздалегідь невідомим результатом, є підготовка творчих робіт учасників гуртка до різноманітних конкурсів та творчих виставок. Так, безпосередніми учасниками гуртка засновано постійно діючу виставку плакатів соціального спрямування "Простір соціальної реклами". У 2020 році учнями було організовано виставки творчих робіт на теми "Чорнобиль – наш біль", "Скажи насильству «Ні!»", "Безпека життя – життя в безпеці".

Щороку на конкурсі соціальної реклами, що проводиться за ініціативи Відділу у справах сім'ї та молоді Білоцерківської міської ради, гуртківці презентують результати творчих проєктів у вигляді поліграфічної продукції та займають призові місця.

Висновки. Використання сучасних освітніх практик у позаурочній навчальній діяльності, що є показником високої кваліфікації педагога, його прогресивної методики навчання та розвитку учнів, заохочує і підсилює шире прагнення до навчання з боку учнів, тому що воно: особистісно орієнтоване; використовує безліч дидактичних підходів; має високу мотивацію, що означає зростання інтересу й залучення до роботи в міру

її виконання; підтримує педагогічні завдання в когнітивній, афективній і психомоторній сферах на всіх рівнях – знання, розуміння, застосування, аналізу, синтезу; дає змогу вчитися на власному досвіді й досвіді інших у конкретній справі, а не вдавати навчальну діяльність.

Упровадження проєктних технологій у процесі підготовки фахівців поліграфічної галузі сприяє становленню спеціаліста нової генерації, який володіє знаннями про сучасне програмне забезпечення для обробки інформації, художнього оформлення друкованої продукції, комп'ютеризовані системи для обробки текстової та графічної інформації, додрукарські, друкарські та післядрукарські процеси, уміє працювати з новітнім обладнанням та матеріалами, слідкує за змінами в роботі галузі, опановує новітні виробничі технології.

Використана література:

1. Дмитренко Т. В. Ефективна організація та проведення конкурсів фахової та професійної майстерності : методичні рекомендації. Полтава, 2015. 20 с. URL: http://nmc-poltava.at.ua/statti/Dmitrenko/dmitrenko_t_v_metodichni_rekomendacii_efektivna_o.pdf (дата звернення 25.03.2021).
2. Кудлай О. В., Носовець Н. М. Гурток як форма організації позаурочної роботи учнів професійно-технічних навчальних закладів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки.* 2015. Вип. 124. С. 174–177.
3. Кулішов В. С. Впровадження проєктних технологій при підготовці фахівців сфери торгівлі : методичні рекомендації. Біла Церква : БІНПО УМО НАПН України, 2016. 66 с.
4. Лаврентьєва О. Застосування методу проєктів на заняттях гуртка закладу позашкільної освіти технічного спрямування : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2010. 45 с.
5. Сліпчишин Л. Підвищення професійної мотивації учнів ПТНЗ в умовах гурткової роботи. *Нові технології навчання: науково-методичний збірник.* 2011. Вип. 67. Ч. 1. С. 122–125.
6. Черченко О. А., Савченко В. Ф. Позаурочна робота як невід'ємний елемент сучасного навчально-виховного процесу. *Збірник наук. праць КПДУ: Серія педагогічна: Дидактика фізики в контексті орієнтири Болонського процесу.* 2005. Вип. 11. С. 170–172.
7. Шевчук С. С. Розвиток ключових компетентностей здобувачів освіти у позааудиторній навчальній діяльності ЗП(ПТ)О : Спецкурс. БІНПО: Біла Церква. 2020. 84 с.

References:

1. Dmytrenko T. V. (2015) Efektyvna orhanizatsiya ta provedennya konkursiv fakhovoyi ta profesiyanoi maysternosti [Effective organization and holding of competitions of professional and vocational skills]: metodychni rekomendatsiyi Poltava, 20 s. URL: http://nmc-poltava.at.ua/statti/Dmitrenko/dmitrenko_t_v_metodichni_rekomendacii_efektivna_o.pdf (data zvernennya 25.03.2021). [in Ukrainian]
2. Kudlay O. V., Nosovets N. M. (2015) Hurtok yak forma orhanizatsiyi pozaurочноi roboty uchniv profesiyno-tekhnichnykh navchal'nykh zakladiv [Circle as a form of organization of extracurricular activities of students of vocational schools.]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky. Vyp. 124. S. 174–177.* [in Ukrainian]
3. Kulishov V. S. (2016) Vprovadzhennya proektnykh tekhnolohiy pry pidhotovtsi fakhivtsiv sfery torhivli [Introduction of project technologies in the training of trade specialists]: metodychni rekomendatsiyi. Bila Tserkva : BINPO UMO NAPN Ukrainy. 66 s. [in Ukrainian]
4. Lavrentyeva O. (2010) Zastosuvannya metodu proektiv na zanyattiyakh hurtka zakladu pozashkilnoyi osvity tekhnichnoho spryamuvannya [Application of the project method in the classes of the circle of out-of-school education of technical direction]: navchalno-metodychnyy posibnyk. Kryvyy Rih, 45 s. [in Ukrainian]
5. Slipchishyn L. (2011) Pidvyshchennya profesiyanoi motyvatsiyi uchniv PTNZ v umovakh hurtkovoyi roboty [Increasing the professional motivation of vocational school students in the conditions of circle work.]. *Novi tekhnolohiyi navchannya: nauko-vo-metodychnyy zbirnyk. Vyp. 67. Ch. 1. S. 122–125* [in Ukrainian]
6. Cherchenko O. A., Savchenko V. F. (2005) Pozaurочноna robota yak nevid'yemnyy element suchasnoho navchalno-vykhovnoho protsesu [Extracurricular activities as an integral part of the modern educational process]. *Zbirnyk nauk. prats' KPDU: Seriya pedahohichna: Dydaktyka fizyky v konteksti oriyentiry Bolons'koho protsesu. Vyp. 11. S. 170–172.* [in Ukrainian]
7. Shevchuk S. S. (2020) Rozvytok klyuchovykh kompetentnostey zdobuvachiv osvity u pozaaudytorniy navchal'niy diyal'nosti ZP(PT)O [Development of key competencies of students in extracurricular educational activities of vocational education institutions]: Spetskurs. BINPO: Bila Tserkva. 84 s. [in Ukrainian]

Kulishov V. S., Shchypyska T. P. Implementation of modern educational practices in the process of extracurricular educational activities of future printing specialists

The article highlights the importance of extracurricular educational work as an important component of the educational process in vocational education institutions, circle work as the main traditional form of realization of the content of extracurricular education, the experience of realization of modern educational practices at classes of a circle of printing.

It is found that properly organized extracurricular educational activities in the process of vocational training not only improves the quality of knowledge of students, but also lays the practical foundations for future profession. In the process of extracurricular activities, students are more actively involved in the work, offer new, creative approaches to solving problems of a production nature, ask interesting and at the same time complex questions that are not typical of the normal learning process. Unlike classroom, extracurricular learning activities of students have a number of special characteristics and are implemented through various forms.

It is determined that the circle of professional orientation is one of the leading forms of extracurricular educational activities in the vocational education institutions. Circle work is based primarily on volunteerism, common interests of students and focus on a particular type of educational and practical activities.

The experience of the “PLATFORMA” circle on the basis of the Bila Tserkva College of Service and Design is presented, where students of the professions “Computer Typesetting Operator” and “Information Processing and Software Operator” develop their creative and professional abilities. The efficiency of application of modern educational practices in the classes of a professionally oriented circle is analyzed, in particular project technology of training, technologies of modeling of professional activity, information and digital technologies.

It is proved that the application of modern educational practices in extracurricular educational activities is an indicator of high qualification of the teacher and progressive ability to organize the educational process on the basis of the competence approach.

Key words: *extracurricular educational activity, modern educational practices, circle work, project learning technology.*